

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Георги Асенов Арнаудов,
преподавател в Нов български университет,
професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство”,
за придобиване на образователната и научна степен „доктор“
по професионално направление 8.3. „Музикално и танцово изкуство”
с кандидат Калин Димитров Каралеев

Настоящата дисертация на Калин Димитров Каралеев на тема „Звукът в киното и телевизията. Съвременни тенденции и реализация в България” е развита в рамките на един обем от 159 страници. Дисертацията съдържа Увод, четири глави, озаглавени съответно: Глава I. **Историческо развитие на звука в киното и телевизията**, Глава II. **Електроакустично възпроизвеждане на звукови картини в кинотеатри и домашна среда**, Глава III. **Съвременни звукови формати**, Глава IV. **Нови творчески възможности при работа с триизмерни звукови формати, Интервюта с 6 водещи български специалисти в областта, Заключение и Библиография.**

Изборът на темата на дисертацията, както и цялото изследване на Калин Каралеев имат реален практически принос в българското музикознание. Тя разглежда неизследвани до сега у нас области на приложната тонрежисура, последни тенденции в практиката, както и теоретични принципи които могат да се използват за подпомагане на практическите знания. Това прави текста значим и с ясно научно-практическо приложение. Следва да се изведе че изследваният проблем е актуален, като се има пред вид все по-широкото навлизане на технологиите във всички сфери на културата и най-вече в музиката, както и възникващите нови форми на представянето на изкуство и комуникация с аудиторията. Такава една нова форма е триизмерния звуков формат, който навлиза все по-масово в практиката, а неговото изследване в настоящата дисертация е навременно и от голяма полза.

Поставянето на фокуса на изследването върху реалното приложение на новите триизмерни звукови формати в динамично развиваща се практика предпоставя и основните задачи които дисертанта си поставя. А това е опита да се направи изследване на възможните връзки *„между теоретичната база и практическото приложение на електроакустичното възпроизвеждане на звукови картини с добавено трето измерение“*. В текста си Каралеев обобщава резултати от различни проведени експерименти в областта на анализа на *„слуховите възприятия при триизмерно стереофонично възпроизвеждане“*, като разглежда и изследва приложението на *„изследваните слухови феномени в новите комерсиални 3D формати“*. Друга задача е систематизирането на различните стадии и етапи при изработването на фонограмите в кинопроизводството, както и съставните

елементи на постигнатия резултат в микса. За всеки един от тях са посочени новите възможности, които предоставят триизмерните звукови формати.

Избраната от докторанта методика на изследване е ясна и се основава най-вече на неговият изключително богат опит по специалността. Каралеев е един несъмнено доказан специалист в областта на приложната тонрежисура и написаният от него текст се основава най-вече на емпиричният изследователски метод осъществен чрез директното наблюдение на обекта на изследване и реализиране на практически опит с изследвания материал. Методиката на изследване е основана на сравнителният анализ и се опира на описателни историографски и приложни подходи. Логиката на изграждането на текста е ясна и много добре структурирана, а систематизирането на информацията е приносна.

В Увода накратко се представят основните задачи, обекта на изследване, който Каралеев е избрал, както и до-звуковата епоха в киното от първия нем филм до въвеждането на звука. В първа глава са систематизирани както в историографски така и в технологичен план различните типове звукови формати от 30-те години на XX в, до днес. Създаването и възпроизвеждането на звукови картини в кинотеатри и домашна среда са основен фокус на втората глава на дисертацията. В тази част от дисертацията Каралеев прави изследване на връзката между физиологично и субективно възприятие и технологичните характеристики на звука с фокусиране върху различните усещания за сила на звука, на височина на тона и тембъра и най-вече на пространствени възприятия. Трета глава разглежда съвременни звукови формати като основния фокус е поставен върху Dolby Surround 7.1 и триизмерните звукови формати Dolby Atmos и Auro 3D, както и практическата реализация на тези нови технологии в създаването и разпространението на аудио-визуални продукции в България. Тя е продължена по смисъл в четвъртата глава, която коментира различни типове творчески и артистични възможности при въвеждането и използването на новите типове звукови формати и особено триизмерния. Като приложение към текста са представени и шест интервюта с изтъкнати български майстори на звука като Ивайло Нацев, Александър Симеонов, Йонко Попов, Йордан Томов, Валери Мацанов и Пламен Кацарски които представят неоченима информация за техния опит и работа в областта. Заключението представя постигнатите в труда резултати и изводи както описание на приносите.

Текстът на Калин Каралеев е основан на позовавания на представителен брой текстове и автори, като в частта Библиография – са изведени общо 84 заглавия (81 на латиница и 3 на кирилица). Това са текстове, които са отбелязани коректно не само в

приложения списък с използвана литература, но и в самият текст на дисертацията. Те са описани стриктно в съответствие с указанията на „Стандарт на НБУ за цитиране и описание на цитираната литература“.

Като научен ръководител съм запознат изцяло и в основи с автореферата на Калин Каралеев, който съдържа 48 страници и много коректно, ясно и точно представя основните положения от текста на дисертацията.

Приемам изцяло и съм съгласен с изведените в дисертацията и автореферата девет приноса на дисертанта. Те се отнасят до създаването на една добре систематизирана и ясна хронология на развитието на звуковите формати в киното и телевизията от гледна точка на стереофоничното възпроизвеждане, до извършването на сравнителен анализ на слуховите възприятия в различни типове условия, до разглеждането на стереофоничния ефект и разликите между електроакустично възпроизвеждане на звукови картини различни типове среди, до извършването на първо по рода си у нас изследване на българската звукорежисьорска практика в киното и телевизията. Приноси са също така и описаните и предложени от дисертанта нови творчески похвати при записа на звуков материал, който е предназначен за възпроизвеждане чрез триизмерна звукова система.

На основата на всичко това, а и в качеството си на научен ръководител си позволявам да оценя високо и по достойнство както цялостната практическа дейност така и изследователската работа на докторанта по време на изследването. Искам също така да го поздравя, както за избора на тема обхващаща една така сложна за изследване проблематика, така и за разработването на самият текст, за извършените систематизации и постигнатите в него резултати и приноси. С настоящето бих искал да предложа на уважаемото Научно жури да присъди на Калин Димитров Каралеев образователната и научна степен „доктор” по специалност 8.3. „Музикално и танцово изкуство”.

София, 27.02.2018

доц. д-р Георги Асенов Арнаудов

Подпис: .....